

den Varme og Styrke, der er mig mulig, og jeg haaber, at det vil lykkes den høitærede Minister at gjennemføre Sagen, ikke for Ministeriets egen Skyld, men for Folkets Skyld, som derved vilde blive fri for en Ulempe og et Bryderi, som det vil være tjent med at blive fri for.

S. Pedersen: Jeg kan i Et og Alt, hvad Lovens Indhold og Formaal angaar, henholde mig til den foregaaende ærede Taler. Jeg tror, det fremgaar af de Oplysninger, der indeholdes i Motiverne til Lovforslaget, at den Indbildning, hvori man har levet tidligere, at disse Bevillinger skulde danne ligesom en Sikkerhedsventil mod Overbebyrdelse af Rente, har vist sig at være en Bildfarelse, saa det er paa høie Tid, at den høitærede Minister søger at befri haabe Ministeriet og de paagjældende Laansøgere for det Bøvær og Bryderi saavel som for de Beføstninger, den nuværende Tilstand medfører. Naar jeg har bedet om Ordet, var min Tanke dermed egentlig nærmest denne at benytte Leiligheden til at henstille til den høitærede Minister, om han ikke maatte finde Tidspunktet egnet til at fremdrage Spørgsmaalet om Agerlovgivningen og undersøge, om den bestaaende Lovgivning i saa Henseende passer paa Nutidens Forhold. Agerkarle vil man jo aldrig kunne sikkre sig imod, og man vil her saa lidt som andettets kunne skrive Love, der ikke kunne omgaas; men i samme Grad som der findes Bestemmelser, afpassede efter den mere humane Synsmaade, Liden har medført, i samme Grad tror jeg ogsaa, der vilde lægges en Dæmper paa de Folk, der saa at sige gjøre sig det til en Livsgjæring at benytte sig af Andres Nød eller Uvidenhed for derigjennem at gjøre sig utilbørlige Fordele. Det er blevet mig meddelt — thi jeg kender naturligvis ikke dertil af Erfaring — at man i Tyskland har faaet en Revision af Agerlovgivningen, hvorefter det er lagt i Domstolens Haand i det enkelte konkrete Tilfælde og efter samtlige foreliggende Omstændigheder at afgjøre, hvorvidt det kan skjønnes, at Tilfældet falder ind under Begrebet Ager, saa at vedkommende Laangiver i bekræftende Fald ogsaa kan tiltales og dømmes for Ager. Jeg vilde meget henstille til den høitærede Minister at faae Oplysning om, hvilken Virkning denne nye tyske Lovgivning har haft, og i det Hele henstille til hans velvillige Overveelse, om der ikke maatte være Anledning til ogsaa hos os at tage Spørgsmaalet op om en legislativ Reform paa dette Omraade.

Fernansen: Jeg skal, ganske i Modsetning til de to ærede sidste Talere, ikke negte, at det er med en vis Betænkelighed, at jeg imødefører dette Lovforslags Ophøielse til Lov. Jeg indrømmer ganske vist, hvad Erfaringen har nødt mig til at indrømme, at Penge ligesom enhver anden Vare vil med Hensyn til Prisen rette sig dels

efter Overflødigheden af de Pengesummer, som ere tilstede, og dels efter den Tillid, som man har til de Prioriteter, der tilbydes. Jeg indrømmer endvidere, at, naar det nu er blevet en Regel at tage høiere Rente end den, som Loven fastsætter, og naar Begjæring herom ingenfinde afflaas, saa er det selvsølgelig et Omfryd, at der dog skal indgives Ansøgning derom, ligesom dette jo ogsaa maa være en betydelig Byrde for Administrationen, idet det jo i de Bemærkninger, som ledsage Lovforslaget, er oplyst, at Bevillingernes Antal i de to sidste Aar har beløbet sig til 32,000. Min Grund til at nære Betænkelighed ved Lovforslaget er imidlertid den, at jeg tror, at, naar vi forandre Lovens Rente fra 4 pSt. til 6 pSt., saa ville vi ikke kunne undgaa derved at paavirke den offentlige Bevidsthed i saa Henseende. Jeg tror ikke, det vil kunne negtes, at der endnu den Dag idag finder mangfoldige mindre Laan Sted til en Rente af 4 pSt., og det er jo netop saadanne mindre Folk, der søge Laan paa deslige Prioriteter, som mindst ere istand til at kunne svare en høiere Rente. Nu gjør den Bevidsthed sig i mange Tilfælde gjældende, at Lovens Rente er 4 pSt., og at man ikke uden Nødvendighed skal søge at faae en høiere Rente; men naar dette Lovforslag bliver vedtaget, saa vil det vistnok gaa ind i den offentlige Bevidsthed, at nu er Lovens Rente 6 pSt., og fra den Dag af vil der sandsynligvis aldrig nogenfinde blive Tale om, hverken ved smaa eller store Ublaen, at tage en mindre Rente end 6 pSt. Dette gjælder ganske vist ikke de større Laaneindretninger, hvor jo i alle Tilfælde andre Grundsetninger, Sigenes Overflødighed og deslige, vilde gjøre sig gjældende og vedblive at spille en Rolle, men jeg kan ikke tro Andet end, at det vil gjælde med Hensyn til saadanne Ublaen mellem Mand og Mand, som jeg har talt om, og som jo heller ikke spille en saa ganske lille Rolle i Befolkningen. Det er det One. Det Andet er, at, naar vi nu saaledes forhøier Lovens Rente fra 4 pSt. til 6 pSt., hvor længe vil det da vare, inden den Betragtning vil gjøre sig gjældende, om ikke Renten af alle de offentlige Midler, som nu den Dag idag ublaenes til Lovens Rente, nemlig til 4 pSt., bør forandres? Det er sandsynligt, at den vil blive forandret, thi Misforholdet imellem den Rente, som faas af offentlige Midler, og den Rente, som faas af private Midler, vil da vistnok vise sig at være allfor stort. Dette er mine Betænkeligheder, men ved Siden deraf vilde jeg ogsaa gjerne rette et Spørgsmaal til den høitærede Minister. Det forekommer mig nemlig efter Gjennemlæsning af de Bemærkninger, som ledsage Lovforslaget, at det deraf fremgaar, at Ministeriet mener, at Ansøgninger om at faae Bevillinger til at tage 6 pSt. Rente er det Almindelige. Min Erfaringskreds er ganske vist ikke stor i den Retning, saa at jeg ikke paa nogen Maade tør gjøre